

Asia C-616/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

16.8.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

High Court (Irlanti)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

2.7.2019

Valittajat:

M.S.

M.W.

G.S.

Vastapuoli:

Minister for Justice and Equality

HIGH COURT

JUDICIAL REVIEW -MENETTELY

[--]

JOSSA OVAT VASTAKKAIN

M.S. (AFGANISTAN)

VALITTAJA

JA

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

VASTAPUOLI

SEKÄ

[– –]

M.W. (AFGANISTAN)

VALITTAJA

JA

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

VASTAPUOLI

SEKÄ

[– –]

G.S. (GEORGIA)

VALITTAJA

JA

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

VASTAPUOLI

RATKAISU, jonka tuomari Richard Humphreys on antanut 2.7.2019

[alkup. s. 2]

Tosiseikat asiassa M.S.

1. M.S. on Afganistanista lähtöisin oleva turvapaikanhakija, joka väittää saapuneensa maahan [Irlanti] Kreikan, Italian ja Ranskan kautta. Hän haki kansainvälistä suojelua 1.8.2017. Hän jätti vilpillisesti kertomatta International Protection Officelle (Irlannin kansainvälistä suojelua käsittelevä virasto, jäljempänä IPO), että Italia oli jo myöntänyt hänelle toissijaista suojelua. Hakemuksen jättämisen jälkeen Eurodac-osuma osoitti vastaavuuden aiemmin Ranskassa huhtikuussa ja kesäkuussa 2017 sekä Italiassa 6.8.2012 otettujen sormenjälkien kanssa. Asiasta otettiin yhteyttä Italian viranomaisiin, jotka vastasivat 10.10.2017 IPO:lle, että hakijalle oli myönnetty toissijaista suojelua Italiassa sekä oleskelulupa, joka oli voimassa 11.12.2020 asti. IPO päätti 1.12.2017, että suojeluhakemukselta puuttuivat tutkittavaksi ottamisen edellytykset kansainvälisestä suojelusta vuonna 2015 annetun lain (International Protection Act 2015, jäljempänä vuoden 2015 laki) 21 §:n 4 momentin a kohdan nojalla. Valittaja teki valituksen tästä päätöksestä International Protection Appeals Tribunaliin (kansainvälistä suojelua koskevia asioita käsittelevä tuomioistuin,

jäljempänä IPAT) 17.1.2018. IPAT päätti 23.5.2018 pysyttää päätöksen, jolla suojeluhakemukselta todettiin puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

Tosiseikat asiassa M.W.

2. M.W. on niin ikään lähtöisin Afganistanista, ja hänellä on erityisen värikäs maahanmuuttohistoria. Hän väittää lähteneensä Afganistanista vuonna 2009 ja matkustaneensa Iranin, Turkin, Kreikan, Italian ja Ranskan kautta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Hänelle myönnettiin lupa jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuodeksi. Hän haki luvan uusimista, mutta sitä ei myönnetty. Tämän jälkeen hän jäi laittomasti maahan 22.2.2014 asti, jolloin hän matkusti Ranskaan ja sieltä Belgiaan. Hän haki kansainvälistä suojelua Belgiassa 24.2.2014, ja hänet palautettiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 1.5.2014 oletettavasti Dublin-järjestelmän mukaisesti. Hänet poistettiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta Afganistaniin 22.7.2014, mutta hän lähti uudelleen kotimaastaan joulukuussa 2014, jolloin hän matkusti Pakistanin, Iranin, Turkin, Kreikan, Pohjois-Makedonian, Serbian, Kroatian ja Itävallan kautta ja oleskeli sen jälkeen **[alkup. s. 3]** jonkin aikaa Saksassa, Ranskassa ja Italiassa. Tämän jälkeen hän palasi Ranskaan vuodeksi, sitten hän matkusti laittomasti takaisin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuoden 2017 alussa ja lopulta päätyi Irlantiin, jossa hän haki kansainvälistä suojelua 4.7.2017. Jälleen kerran vaikuttaa siltä, ettei hän paljastanut siinä yhteydessä maahanmuuttohistoriaansa.
3. Italian viranomaiset tiedottivat 14.8.2017 IPO:lle, että hakijalle oli myönnetty toissijaista suojelua Italiassa sekä oleskelulupa, joka oli voimassa 23.1.2022 asti. IPO päätti 2.2.2018, että kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuivat tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Valittaja teki IPAT:hen 8.2.2018 valituksen, joka ei sisältänyt mitään perusteita. Valitusperuste toimitettiin myöhemmin 22.2.2018. IPAT hylkäsi valituksen 28.9.2018.

Tosiseikat asiassa G.S.

4. G.S. on Georgian kansalainen, joka ilmoitti lähteneensä Georgiasta alun perin vuonna 1993. Hän matkusti Saksaan ja haki siellä turvapaikkaa mutta palasi kotimaahansa kymmenen päivää myöhemmin. Sen jälkeen hän lähti Georgiasta uudelleen vuonna 1995 ja matkusti työskentelyviisumilla Portugaliin, jossa hän oleskeli neljä vuotta ennen kuin palasi kotimaahansa. Hän jätti kotimaansa taas vuonna 2003 ja matkusti Itävaltaan, jossa hän haki turvapaikkaa, mutta häntä vaadittiin poistumaan maasta hänen oleskeltuaan siellä neljä vuotta. Jossain vaiheessa hän haki turvapaikkaa myös Sveitsissä, mutta perui hakemuksensa. Hän palasi Georgiaan ja sen jälkeen matkusti tammikuussa 2009 Turkin kautta Italiaan ja haki kansainvälistä suojelua. Häneltä evättiin pakolaisasema, mutta hänelle myönnettiin toissijaista suojelua. Tämän jälkeen hän matkusti Irlantiin, jonne hän saapui 17.12.2017, mutta hän ei saanut maahantulolupaa. Tuolloin hän ilmoitti haluavansa hakea kansainvälistä suojelua, ja hän jättikin hakemuksen seuraavana päivänä. Toisin kuin muut valittajat G.S. on kertonut avoimesti maahanmuuttohistoriastaan. Eurodac-osuma vahvisti vastaavuuden Italiassa

12.3.2009 otettujen sormenjälkien kanssa. Italialle esitettiin Dublin-järjestelmän mukainen takaisinottopyyntö **[alkup. s. 4]** 17.1.2018, mutta se hylättiin 31.1.2018 sillä perusteella, että turvapaikkamenettely oli saatettu päätökseen Italiassa. IPO päätti 29.6.2018, että kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuivat tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Päätöksestä valitettiin IPAT:hen, joka päätti 18.10.2018 vahvistaa kyseisen päätöksen.

Menettelyn aikaisemmat vaiheet asiassa M.S.

5. Valittaja toimitti valituksen perustelukirjelmän 20.6.2018, ja hän haki ensisijaisesti lupaa judicial review –menettelyn aloittamiseen (certiorari-määräys) IPAT:n 23.5.2016 antaman päätöksen osalta. Hänelle myönnettiin valituslupa 25.6.2018 [– –]. [kansallinen menettely]

Menettelyn aikaisemmat vaiheet asiassa M.W.

6. Valittaja toimitti valituksen perustelukirjelmän 4.10.2018, ja hän haki ensisijaisesti lupaa judicial review –menettelyn aloittamiseen (certiorari-määräys) IPAT:n 28.9.2018 antaman päätöksen osalta [– –]. Hänelle myönnettiin valituslupa 8.10.2018. [– –]. [kansallinen menettely]

Menettelyn aikaisemmat vaiheet asiassa G.S.

7. Asiassa G.S. myönnettiin valituslupa 19.10.2018. Valittaja ensisijaisesti haki lupaa judicial review –menettelyn aloittamiseen (certiorari-määräys) IPAT:n 19.10.2018 antaman päätöksen osalta ja sen toteamista, että vuoden 2015 lain 21 §:n 2 momentin a kohta on unionin oikeuden vastainen ja pätemätön. [– –]. [kansallinen menettely] **[alkup. s. 5]**

Asiaa koskeva kansallinen ja unionin lainsäädäntö

8. Vuoden 2015 lain 21 §:n 2 momentin a kohdassa säädetään, että ”kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset, jos vähintään yksi seuraavista tilanteista koskee henkilöä, jonka osalta hakemus on esitetty: a) toinen jäsenvaltio on myöntänyt henkilölle pakolaisaseman tai toissijaista suojelua – –”.
9. Menettelydirektiivin 2005/85 johdanto-osan 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden olisi tutkittava kaikki turvapaikkahakemukset sisällöllisesti eli arvioitava, voidaanko asianomaista hakijaa pitää pakolaisena kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY mukaisesti, ellei tässä direktiivissä säädetä toisin, erityisesti silloin, kun voidaan kohtuullisesti olettaa, että toinen valtio suorittaa tutkinnan tai antaa riittävän suojelun. Jäsenvaltioita ei

pitäisi etenkin velvoittaa arvioimaan turvapaikkahakemuksen sisältöä silloin, kun ensimmäinen turvapaikkamaa on myöntänyt hakijalle pakolaisaseman tai muutoin riittävän suojelun ja hakija otetaan takaisin tähän maahan.”

10. Direktiivin 2005/85 25 artiklassa säädetään seuraavaa: ”1. Niiden tapausten lisäksi, joissa hakemusta ei tutkita asetuksen (EY) N:o 343/2003 mukaisesti, jäsenvaltiot eivät ole velvollisia tutkimaan, voidaanko turvapaikanhakija määrittellä pakolaiseksi direktiivin 2004/83/EY mukaisesti, kun hakemukselta **[alkup. s. 6]** katsotaan puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset tämän artiklan mukaisesti. 2. Jäsenvaltiot voivat katsoa turvapaikkahakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset tämän artiklan perusteella, jos a) toinen jäsenvaltio on myöntänyt pakolaisaseman; b) jokin muu maa, joka ei ole jäsenvaltio, katsotaan 26 artiklan mukaisesti hakijan kannalta ensimmäiseksi turvapaikkamaaksi; c) jokin muu maa, joka ei ole jäsenvaltio, katsotaan 27 artiklan mukaisesti hakijan kannalta turvalliseksi kolmanneksi maaksi; d) hakija saa jäädä asianomaiseen jäsenvaltioon muulla perusteella, minkä johdosta hänelle on myönnetty oikeus pakolaisaseman mukaisia oikeuksia ja etuuksia vastaavaan asemaan direktiivin 2004/83/EY nojalla; e) hakija saa jäädä asianomaisen jäsenvaltion alueelle muilla perusteilla, mikä suojaa häntä palauttamiselta siihen saakka, kunnes d alakohdan mukaista aseman määrittelyä koskevassa menettelyssä on annettu päätös; f) hakija on tehnyt samanlaisen hakemuksen saatuaan lainvoimaisen päätöksen; g) turvapaikanhakijasta riippuvainen henkilö tekee hakemuksen sen jälkeen, kun hän on 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksynyt sen, että hänen tapauksensa käsitellään osana hänen puolestaan tehtyä hakemusta, eikä riippuvaisen henkilön tilanteeseen liity mitään seikkoja, jotka muodostaisivat perusteen erilliselle hakemukselle.”
11. Uudelleenlaaditussa menettelydirektiivissä 2011/95, jota ei sovelleta Irlantiin, on viittaus pakolaisasemaan muutettu viittaukseksi tilanteeseen, jossa ”toinen jäsenvaltio on myöntänyt kansainvälistä suojelua” (uudelleenlaaditun direktiivin 33 artiklan 2 kohdan a alakohta).
12. Euroopan unionin tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17 Bashar Ibrahim ym. v. Saksan liittotasavalta ja Saksan liittotasavalta v. Taus Magamadov annetun tuomion 71 kohdassa, että uudelleenlaaditun menettelydirektiivin nojalla ”jäsenvaltiot voivat jättää turvapaikkahakemuksen tutkimatta myös silloin, kun toinen jäsenvaltio ei ole myöntänyt **[alkup. s. 7]** hakijalle turvapaikkaa vaan ainoastaan toissijaista suojelua”. Tuomion 58 kohdassa esitetään samankaltainen toteamus.
13. Käsiteltävään asiaan liittyy merkittävä tulkintaongelma, sillä Euroopan yhteisessä turvapaikkajärjestelmässä uudelleenlaaditun menettelydirektiivin ja Dublin III -asetuksen N:o 604/2013 eri osat nivoutuvat yhteen niin, ettei mikään yksittäinen jäsenvaltio selvästikään joudu käsittelemään kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta silloin, kun tällaista suojelua on jo myönnetty toisella oikeudenkäyttöalueella, joko siksi, että myöhempi hakemus voidaan jättää tutkimatta, tai siksi, että henkilö voidaan palauttaa Dublin-järjestelmän

mukaisesti. Muutaman harvan jäsenvaltion kohdalla on kuitenkin sellainen poikkeustilanne, että Dublin III -asetus sitoo niitä mutta uudelleenlaadittu menettelydirektiivi ei. Näihin valtioihin kuuluvat vain Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta, mistä aiheutuukin nyt käsiteltävä olennainen tulkintakysymys, voiko jäsenvaltio pitää toisen jäsenvaltion myöntämää toissijaista suojelua perusteena myöhemmän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämiselle tutkimatta.

14. Käsiteltävässä asiassa on ratkaistava kolme unionin oikeuteen liittyvää kysymystä, ja pidän harkintavaltani puitteissa sekä tarpeellisena että asianmukaisena esittää nämä kysymykset Euroopan unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan nojalla.

Ensimmäinen kysymys

15. Ensimmäinen kysymys on seuraava: tarkoitetaanko direktiivin 2005/85 25 artiklan 2 kohdan d ja e alakohdassa tehdyllä viittauksella ”asianomaiseen jäsenvaltioon” a) ensimmäistä jäsenvaltiota, joka on myöntänyt hakijalle turvapaikkaa vastaavaa suojelua, vai b) toista jäsenvaltiota, jossa myöhempi kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, vai c) kumpaa tahansa näistä jäsenvaltioista? [alkup. s. 8]
16. Valittajat asioissa M.S. ja M.W. väittävät, että ”asianomaisella jäsenvaltiolla” tarkoitetaan toista jäsenvaltiota. Valittaja asiassa G.S. vaikuttaa hyväksyvän, että kyse voi olla kummasta tahansa jäsenvaltiosta. Vastapuolen mukaan ilmauksella tarkoitetaan ensimmäistä jäsenvaltiota.
17. Ehdotan vastaukseksi, että järkeenkäyvin ja asianmukaisin tulkinta menettelyistä annetun direktiivin 25 artiklan 2 kohdan d ja e alakohdassa tehdystä viittauksesta ”asianomaiseen jäsenvaltioon” on, että sen ymmärretään tarkoittavan kumpaa tahansa jäsenvaltiota. Tällä tavoin myös menettelydirektiivin johdanto-osan 22 perustelukappale olisi merkitykseltään johdonmukainen. Jos ensimmäistä jäsenvaltiota ei sisällytetä kyseiseen säännökseen, syntyy merkittävä poikkeustilanne, sillä toissijaista suojelua vastaavien oikeuksien myöntäminen valtiossa, joka ei ole jäsenvaltio, riittäisi syyksi jättää hakemus tutkimatta. Se ei vaikuta kovin mielekkäältä.
18. Tämä kysymys on sikäli merkityksellinen, että jos ”asianomaisella jäsenvaltiolla” tarkoitetaan myös ensimmäistä jäsenvaltiota, toisin sanoen jos sillä tarkoitetaan joko ensimmäistä jäsenvaltiota tai kumpaa tahansa jäsenvaltiota, niin on olemassa oikeudellinen peruste käsiteltävänä olevien hakemusten jättämiselle tutkimatta, ja siten vuoden 2015 lain 21 § ei välttämättä ole ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Tämä oikeudellinen peruste ei toki olisi se, johon tuomioistuin tukeutui. Tätä voitaisiin kuitenkin pitää puhtaasti teknisenä seikkana, sillä pohjimmiltaan tuomioistuin tukeutui vuoden 2015 lain 21 §:ään, mikä olisi pätevä peruste, jos ”asianomaisella jäsenvaltiolla” tarkoitetaan yksin tai muiden joukossa ensimmäistä jäsenvaltiota.

Toinen kysymys

19. Toinen kysymys on seuraava: jos kolmannen maan kansalaiselle on myönnetty kansainvälistä suojelua toissijaisena suojeluna ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja hän muuttaa toisen jäsenvaltion alueelle, onko uuden [alkup. s. 9] kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekeminen toisessa jäsenvaltiossa oikeuksien väärinkäyttöä siten, että toinen jäsenvaltio voi antaa päätöksen, jonka mukaan tällainen myöhempi hakemus ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä?
20. Valittajat kaikissa kolmessa asiassa väittävät, että tällainen myöhempi hakemus ei ole oikeuksien väärinkäyttöä. [– –] Valittaja asiassa G.S. väittää myös, ettei tämä kysymys liity tuomioistuimen päätökseen, mutta tämä väite ei vaikuta kovin merkitykselliseltä, sillä kysymys koskee tuomioistuimen päätöksen perustana olleen lainsäädännön pätevyyttä. Vastapuoli katsoo, että jäsenvaltio voi antaa kysymyksessä tarkoitetun kaltaisen päätöksen.
21. Oma näkemykseni on, että toisen tai myöhemmän hakemuksen tekeminen silloin, kun henkilölle on jo myönnetty toissijaista suojelua, on oikeuksien väärinkäyttöä ja että siten jäsenvaltio voi unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti antaa käsiteltävässä asiassa annetun kaltaisen päätöksen, jolla tällainen hakemus jätetään tutkimatta. Haluan vielä tuoda esiin, että eurooppalaisen hankkeen tulevan kestävyyskannalta olisi varomatonta tulkita unionin oikeutta tavalla, jolla maahanmuuton herkällä alueella annetaan ylimääräisiä oikeuksia, joita ei ole selkeästi säädetty asiaa koskevassa säännöksessä, etenkin suhteessa kolmansien maiden kansalaisiin ja varsinkin käsiteltävässä tärkeää kysymystä väärinkäytöstä.
22. Kysymys on sikäli merkityksellinen, että jos hakemus voidaan jättää tutkimatta oikeuksien väärinkäytön perusteella, valitus on hylättävä.

Kolmas kysymys [alkup. s. 10]

23. Kolmas kysymys on seuraava: onko direktiivin 2005/85 25 artiklaa tulkittava siten, että se estää jäsenvaltiota, jota direktiivi 2011/95 ei sido mutta jota asetus N:o 604/2013 sitoo, hyväksymästä käsiteltävässä asiassa annetun kaltaisen toimenpiteen, jonka nojalla kolmannen maan kansalaisen, jolle on aiemmin myönnetty toissijaista suojelua toisessa jäsenvaltiossa, turvapaikkahakemukselta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset?
24. Valittajien mukaan kysymyksessä tarkoitettua lakia ei voi hyväksyä, kun taas vastapuolen mukaan sen hyväksymiselle ei ole estettä.
25. Olen itse sitä mieltä, että menettelydirektiivin sanamuodon mukainen tulkinta tässä yhteydessä aiheuttaisi tarpeettomasti poikkeustilanteen ja olisi ristiriidassa direktiivin tarkoituksen ja tavoitteen kanssa, kun direktiiviä luetaan yhdessä Dublin-järjestelmää koskevan lainsäädännön kanssa. Poikkeustilanne aiheutuisi siitä, että yhdessä luettuina menettelydirektiivin ja Dublin II -asetuksen logiikka ja tarkoitus on, että jäsenvaltion ei tarvitse käsitellä turvapaikkahakemusta, jonka hakija on jo saanut toissijaista suojelua tai vastaavaa suojelua toisessa jäsenvaltiossa tai missä tahansa muualla. Sama logiikka ja tarkoitus on uudelleenlaaditulla menettelydirektiivillä ja Dublin III -asetuksella luettuina

yhdessä, kuten Vedsted Hansen on todennut Hailbronnerin ja Thymin teoksessa *EU Immigration and Asylum Law*, toinen painos (C.H. Beck/Hart/Nomos, 2016), s. 1354, jonka mukaan uudelleenlaadittua menettelydirektiiviä ”voidaan pitää lisäyksenä Dublin III -asetukseen”. Järjestelmään jää kuitenkin aukko silloin, kun valtion toimintaa ohjaavat alkuperäinen menettelydirektiivi ja Dublin III -asetus, missä tilanteessa ovat ainoastaan Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta. Silloin herää kysymys siitä, onko menettelydirektiivin sanamuodon mukaisesta merkityksestä irtauduttava ja tulkittava direktiiviä yhdenmukaisesti sen yleisen tarkoituksen kanssa. [alkup. s. 11]

26. Kysymys on sikäli merkityksellinen, että jos tällainen laki voidaan hyväksyä, niin valitus on hylättävä.

Määräys

27. Edellä esitetyn perusteella on syytä esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat kysymykset SEUT 267 artiklan nojalla.
- i) Tarkoitetaanko direktiivin 2005/85 25 artiklan 2 kohdan d ja e alakohdassa tehdyllä viittauksella ”asianomaiseen jäsenvaltioon” a) ensimmäistä jäsenvaltiota, joka on myöntänyt kansainvälisen suojelun hakijalle turvapaikkaa vastaavaa suojelua, vai b) toista jäsenvaltiota, jossa myöhempi kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, vai c) kumpaa tahansa näistä jäsenvaltioista?
  - ii) Jos kolmannen maan kansalaiselle on myönnetty kansainvälistä suojelua toissijaisena suojeluna ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja hän muuttaa toisen jäsenvaltion alueelle, onko uuden kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekeminen toisessa jäsenvaltiossa oikeuksien väärinkäyttöä siten, että toinen jäsenvaltio voi antaa päätöksen, jonka mukaan tällainen myöhempi hakemus ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä?
  - iii) Onko direktiivin 2005/85 25 artiklaa tulkittava siten, että se estää jäsenvaltiota, jota direktiivi 2011/95 ei sido mutta jota asetus N:o 604/2013 sitoo, hyväksymästä käsiteltävässä asiassa annetun kaltaisen lain, jonka nojalla kolmannen maan kansalaisen, jolle on aiemmin myönnetty toissijaista suojelua toisessa jäsenvaltiossa, turvapaikkahakemukselta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset?